

18 בפברואר 2013

ארגנטינה ואיראן הגיעו להסכם לביצוע "חקירה משותפת" לבדיקת נסיבות הפיגוע בבניין הקהילה היהודית בבואנוס איירס. זאת, למרות שחקירה רשמית של רשויות ארגנטינה הצביעה בבירור כי איראן וחזבאללה עומדות מאחורי יוזמת הפיגוע וביצועו.

שרי החוץ של ארגנטינה (מימין) ואיראן (משמאל) חותמים על מזכר הבנות לביצוע "חקירה משותפת" (<http://www.presidencia.gob.ar>, 25 בינואר 2013)

כללי

ההסכם הארגנטיני-איראני

1. כריסטינה קירשנר, נשיאת ארגנטינה, הודיעה ב-27 בינואר 2013, כי ארגנטינה הגיעה להסכמה עם איראן לפיו שתי המדינות "יקיימו חקירה" משותפת סביב נסיבות הפיגוע בבניין הקהילה היהודית (אמי"א) בבואנוס איירס. כזכור, כתוצאה מהפיגוע (18 ביולי 1994) נהרגו 85 בני אדם ולמעלה מ-300 נפצעו (פרטים אודות הפיגוע ראו נספח א').

2. לאור זאת, חתמו שרי החוץ של שתי המדינות הקטור טימרמן ועלי אכבר צלחי, ששהו באתיופיה לרגל הכינוס ה-20 של איחוד מדינות אפריקה, על מזכר הבנות בעניין זה. על פי ההסכם, תכלול הוועדה, שתוקם, משפטנים בינלאומיים, שיבחרו על ידי נציגי שתי המדינות, אולם איש מהם לא יהיה אזרח ארגנטינה או איראן. חברי הוועדה יוכלו להיפגש עם כל אחד המוזכר בחומרי החקירה השונים בארגנטינה ובאיראן ולחקור אותם באופן חופשי. עוד הסכימו הצדדים, כי המזכר, שנחתם יוגש על ידי שתי המדינות למזכיר הכללי של האינטרפול, אשר היה מעורב עד כה בחקירה ובחיפוש אחר החשודים בעקבות צו המעצר הבינלאומי, שהוצא על ידי ארגנטינה ושתוקפו חודש מידי תקופה (אתר האינטרנט של משרד הנשיאות של ארגנטינה).

3. הקשרים בין איראן לארגנטינה הוקפאו לאחר ששלטונות ארגנטינה הוציאו צווי מעצר בינלאומיים לשבעה איראנים בכירים ולבכיר בחזבאללה בשנת 2006 בחשד שהיו מעורבים בפיגוע. במרץ 2011 פרסם היומן הארגנטיני פרפיל (Perfil), כי שר החוץ של ארגנטינה ניהל משא ומתן סודי עם איראן על עסקה לפיה "ישכחו" הארגנטינים את פיגועי הטרור נגד מרכז הקהילה היהודית ושגרירות ישראל בתמורה לשיפור היחסים בין שתי המדינות. מתוכן מסמך סודי שהגיע לידי העיתון עולה כי **ממשלת ארגנטינה הביעה נכונות להקפיא את חקירת פיגועי הטרור המיוחסים לאיראן בתמורה לחידוש ושיפור ביחסי המסחר ביניהן** (הארץ, 27 במרץ 2011). איראן הכחישה כל קשר לפיגועים אולם במהלך יולי 2012 הציעה לקיים שיחות עם ארגנטינה על מנת "לשפוך אור" על הפרשה (רויטרס, 5 בדצמבר 2011).

4. בספטמבר 2011 אמרה נשיאת ארגנטינה בעצרת האו"ם כי ארגנטינה מוכנה לקיים דיאלוג עם איראן וקראה לה לגלות רצון טוב ולסייע בחקירת הפיגועים. לדבריה זו "הצעה לדיאלוג שארגנטינה אינה יכולה ולא צריכה לדחות". נציג ארגנטינה באו"ם אף נשאר לשבת במקומו במהלך נאומו של נשיא איראן, שתקף את ישראל ולא יצא מהאולם כמו נציגי מדינות רבות במחאה על סגנון דיבורו. על פי גורמים דיפלומטיים המניעים של ארגנטינה להידוק היחסים עם איראן אינם ברורים אולם אפשר, שהדבר נעשה במסגרת מדיניות ארגנטינה של התקרבות למדינות המתפתחות (רויטרס, 5 בדצמבר 2011).

5. ההסכם שהושג משרת, להערכתנו, את האינטרסים של שני הצדדים: **לאיראן יאפשר ההסכם להמשיך להכחיש את מעורבותה בפיגועי טרור**, שבוצעו על אדמת ארגנטינה, בו היו מעורבים בכירי המשטר. הדבר גם יקל על ניסיונות האיראנים להתנער מהדימוי של מדינה תומכת טרור ואולי גם להעמיק את אחיזתם במדינות אמריקה הלטינית. **לארגנטינה** הוא יסייע לשקם את קשריה עם איראן ובעלות בריתה, תוך הורדת סוגיית פיגועי הטרור, שבוצעו על אדמתה, מעל סדר היום..

תגובות ישראל

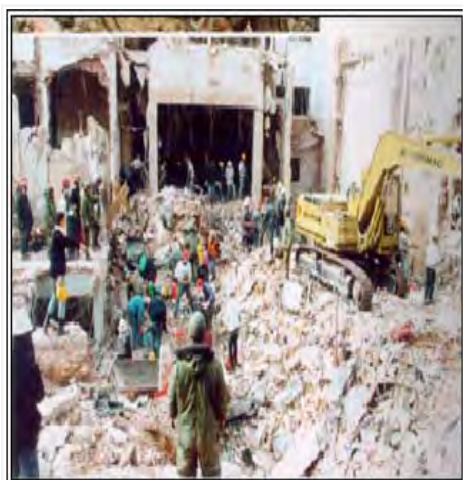
6. משרד החוץ הישראלי הגיב בהפתעה ואכזבה על ההסכם לחקירה משותפת של הפיגוע באמ"א. לדברי גורמים במשרד החוץ הרשיות בארגנטינה כבר הצביעו בעבר על איראן כגורם העומד מאחורי הפיגוע ואף נקטו בצעדים המתבקשים מול האינטרפול. כעת שההסכם נחתם הוא מעלה תהיות קשות שכן הקמת ועדה, שהמלצותיה אינן מחייבות **מעניק לאיראן סמכות לדחייה אינסופית של עבודת הוועדה** (משרד החוץ, 28 בינואר 2013).

7. עוד נאמר בהודעת משרד החוץ, כי עניינה של ישראל בנושא ברור ומוכן שכן למרות שהפיגוע נגד בנין הקהילה בוצע על אדמת ארגנטינה ונגד אזרחיה, הרי **שהחקירה של רשויות ארגנטינה העלתה קווי דמיון ברורים בינו לבין הפיגוע נגד שגרירות ישראל בבואנוס איירס שנתיים קודם לכן**. הקשר המוכח בין שני הפיגועים מקנה לישראל "זכות טבעית" לעקוב אחר החקירות ולצפות להבאתם לדין של המבצעים ושולחיהם בפרט כאשר ישראל ממשיכה לסבול מנגע הטרור האיראני ברחבי העולם גם בעצם ימים אלה (משרד החוץ, 28 בינואר 2013).

8. שגריר ארגנטינה בישראל זומן למשרד החוץ בירושלים לשיחת הבהרה בה הובעה בפניו הפתעתה ואכזבתה של ישראל מהחלטת ארגנטינה לשתף פעולה עם איראן. כמו כן הובעה מחאה על יחסה של ארגנטינה כלפי ישראל כאשר ארגנטינה לא הגיבה לבקשת ישראל לקבל מידע על המהלך החדש והדרך שבה מתכוננת ארגנטינה להביא לדין את החשודים (משרד החוץ, 28 בינואר 2013).

הפיגועים בבנין הקהילה היהודית (אמי"א) בבואנוס איירס

9. ב-18 ביולי 1994 בשעה 0953 (שעון ארגנטינה) אירע פיצוץ בבנין הקהילה היהודית (AMIA), שבבואנוס איירס. כתוצאה מהפיצוץ נהרגו 85 בני אדם, ששהו בבנין הקהילה היהודית או בסמוך לו, ומעל ל-300 אנשים נפצעו. כתוצאה מהפיצוץ קרס חלק גדול מהבנין ונגרמו נזקים למבנים בסביבתו הקרובה. מחקירת האירוע התברר, כי בסמוך לכניסה לבנין התפוצצה מכונית תופת מסוג רנו טרפיק מסחרית, **נהוגה ע"י מחבל מתאבד מחזבאללה**. על פי ההערכה נשאה המכונית כ-400 ק"ג חומרי נפץ. עבודות חילוץ גופות ההרוגים נמשכו כמה שבועות.

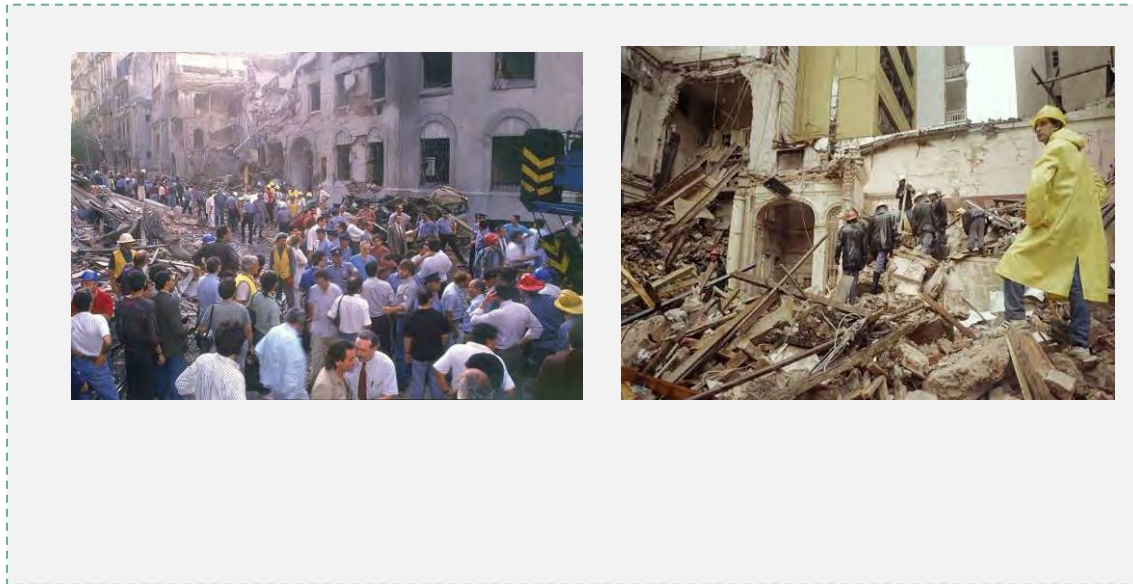
בנין אמי"א לאחר הפיצוץ. משמאל: עבודות החילוץ. מימין: המכתש שנפער בכביש הסמוך לחזית הבנין.

פיצוץ שגרירות ישראל בבואנוס איירס (1992)

10. קדם לפיגוע זה הפיגוע נגד שגרירות ישראל. ב-17 במרס 1992 התפוצצה בחזית בנין שגרירות ישראל בארגנטינה מכונית תופת נהוגה בידי מחבל מתאבד, להערכתנו מארגון חזבאללה. המכונית, שנשאה כ-300 ק"ג TNT, גרמה לקריסת חלק ניכר ממנו. בפיגוע נהרגו 29 ישראלים וארגנטינאים וכ-250 אנשים נפצעו. כמו כן נגרמו נזקים כבדים למבנים ולכלי רכב בסביבה. ארגון הג'האד האסלאמי, שם פיקטיבי, שחזבאללה עשה בו שימוש, קיבל את האחריות של הפיגוע. בהודעה נטען, שהפיגוע בוצע כנקמה על הריגת מנהיג חזבאללה שיח' עבאס מוסאוי בידי צה"ל (שיח' עבאס מוסאוי נהרג בסיכול ממוקד בפברואר 1992, כחודש לפני הפיגוע בארגנטינה).

11. במאי 1999, בתום החקירה הרשמית, האשים בית המשפט העליון בארגנטינה את חזבאללה בביצוע הפיגוע בשגרירות הישראלית בבואנוס איירס **והוציא צו מעצר נגד עמאד מע'ניה**, מפקד הזרוע הצבאית טרוריסטית של חזבאללה (שמצא מותו בדמשק בשנת 2008). בדיקת האירוע, שנעשתה ע"י

ישראל, שתוצאותיה פורסמו ע"י שר החוץ לשעבר סילבן שלום (2003), העלתה, כי הדרגים הבכירים ביותר בצמרת האיראנית ידעו על הכוונה לבצע את הפיגוע ואישרו את ביצועו ע"י ארגון חזבאללה.

בניין השגרירות הישראלית לאחר הפיגוע (tags.walla.co.il)

חקירת הפיגועים על ידי ארגנטינה

12. החקירות, שניהלה ארגנטינה לגילוי מבצעי שני הפיגועים, ידעו עליות ומורדות. בתחילה, בתקופתו של הנשיא קרלוס מנם, התנהלו החקירות בעצתיים באותה תקופה נשמעו אף טענות, כי נעשה ניסיון לטשטש את ממצאי החקירה ולהעלים מידע. כאשר נסטור קרשנר התמנה לנשיא בשנת 2003 הוא הבטיח לפתוח את החקירה ואף קרא להתרשלות בחקירה "בושה לאומית". למרות שבזבז זמן יקר, הצליחו שופטים חוקרים ארגנטינים שקיבלו סיוע מסוכנויות מודיעין ברחבי העולם והסתמכו על האזנות סתר, זיהוי פלילי של שרידי חומרי הנפץ וכלי הרכב, לבנות תמונה מלאה למדי על הפיגוע ובכלל זה שרשרת ההנחיות שהובילה לביצועו ואף להצביע על המבצעים.

13. ב-25 באוקטובר 2006 פרסמו התובע הכללי של ארגנטינה (ד"ר אלברטו ניסמאן) יחד עם תובע נוסף (מריצלו מרטינז בורגוס) את ממצאי הצוות המיוחד, שחקר את הפיגוע בבניין הקהילה היהודית (אמי"א). בדו"ח המיוחד (המשתרע על יותר מ-800 עמודים), נקבע באופן חד משמעי, כי ההחלטה לפוצץ את בניין הקהילה התקבלה ע"י צמרת המשטר האיראני וכי ביצוע הפיגוע הוטל על חזבאללה המשמש בידי האיראנים כמכשיר למימוש מדיניותם.

14. בעקבות הדו"ח ביקשה התביעה הארגנטינאית מהשופט ד"ר רודלפו קניקולה קורל להוציא צווי מעצר בינלאומיים נגד שבעה איראנים בכירים, ופעיל בכיר בחזבאללה (עמאד מע'ניה), שהיו מעורבים במתקפת הטרור בארגנטינה. בין השבעה הללו, שחלקם ממלאים כיום תפקידים בכירים

בצמרת המשטר האיראני, היה גם **אחמד וחידי**, אשר כיהן בעת הפיגוע כמפקד כוח קדס ומשמש כיום כשר ההגנה, מערכת המשפט הארגונית העדיפה, שלא לבקש צו מעצר בינלאומי נגד המנהיג עלי ח'מנאהי. זאת,, למרות ששמו מוזכר בדו"ח מ-2006 כאחד הבכירים האיראנים שקיבלו את החלטה בדבר פיגוע הטרור בבניין אמ"א ולמרות, שברור לחלוטין, כי החלטה מעין זאת לא יכולה הייתה להתקבל ללא אישורו.

שבעה בכירים איראנים ובכיר בחזבאללה, שנגדם ביקשה ארגוניתה להוציא צווי מעצר בינלאומיים (משמאל למטה נראה עמאד מע'ניה מי ששימש כאחראי על המערך הצבאי-טרוריסטי של חזבאללה)

פרסומים שהוציא מרכז המידע העוסקים בפיגועים בארגנטינה

1. **29 בנובמבר 2012** - "דיוקנו של חזבאללה כארגון טרור: הפיגוע שביצע חזבאללה באוטובוס התיירים בבולגריה היווה הצלחה ראשונה במתקפת טרור עולמית המנהלת בשנים האחרונות נגד ישראל ע"י איראן בהשתתפות חזבאללה. חזבאללה הינו ארגון בעל עבר מוכח של שלוש שנות פעילות טרור בלבנון, במזרח התיכון וברחבי העולם, המכוונת נגד ישראל והעם היהודי, ארה"ב והמערב, מדינות ערב הפרו-מערביות ואויבי חזבאללה בלבנון".
2. **6 באוגוסט 2012** – "כוח קדס, יחידת עילית של משמרות המהפכה באיראן, משמש כחוד החנית של מתקפת הטרור האיראנית המתבצעת נגד ישראל ברחבי העולם בשיתוף פעולה עם חזבאללה. הפיגוע בבולגריה של חזבאללה מסמן להערכתנו את "הצלחתה" הבולטת של מתקפה זאת".
3. **30 באוגוסט 2009** - "דו"ח התביעה הארגנטינית בעניין הפיגוע בבנין אמ"א בבואנוס איירס בו מילא אחמד וחידי, שר ההגנה המיועד, תפקיד מרכזי".
4. **15 באוגוסט 2009** – "בקרוב הממשלה שמינה נשיא איראן (המחייבת אישור הפרלמנט), בולט מינויו של אחמד וחידי לשר ההגנה. וחידי מבוקש ע"י האינטרפול בשל חלקו בפיגוע ההתאבדות בבואנוס איירס (1994) בו נהרגו 85 אנשים. מינויו מסמל חיזוק כוחם של משמרות המהפכה מבית ומאותת כי בכוננת נשיא איראן להמשיך במדיניות מתריסה נגד המערב ובעידוד חתרנות במזה"ת".
5. **8 באפריל 2009** – "איראן מעמיקה את נוכחותה המדינית והכלכלית באמריקה הלטינית, "החצר האחורית" של ארה"ב. היא מנצלת זאת לפעילות אסלאמיזציה שיעית ויצוא המהפכה האסלאמית, גם כהתרסה מול ארה"ב וניסיון לכרסם בהגמוניה שלה. במקביל, היא בונה ומבססת תשתיות מודיעין, טרור ופשיעה באמצעות חזבאללה. תשתיות אלו עלולות להיות מנוצלות גם נגד ארה"ב וישראל".
6. **27 במרץ 2007** – "בעקבות פנייה של התובע הכללי של ארגנטינה הוציא האינטרפול צווי הסגרה בינלאומיים נגד בכירים איראניים ובכיר בחזבאללה בשל מעורבותם בפיגוע בבנין הקהילה היהודית (אמ"א) בארגנטינה (1994)".
7. **22 במרץ 2007** – "כוח קדס" של "משמרות המהפכה" האיראניים כמכשיר עיקרי ליישום מבצעי של תפיסת "ייצוא המהפכה" מחוץ לגבולות איראן".
8. **14 בנובמבר 2007** - "איראן כמדינה תומכת טרור: האינטרפול דחה את ערעורה של איראן והוציא צווי הסגרה בינ"ל נגד חמישה בכירים איראניים (ובכיר לבנוני בחזבאללה), המעורבים בפיגוע בבנין הקהילה היהודית בארגנטינה (אמ"א) ביולי 1994".
9. **12 בנובמבר 2006** - "ארגנטינה שבה ומצביעה על איראן כאחראית לביצוע פיגועי טרור בשטחה באמצעות חזבאללה: בתום חקירה+ ממושכת הכריזה המערכת המשפטית בארגנטינה על

איראן כאחראית לפיצוץ בניין הקהילה היהודית בבואנוס איירס (אמי"א) ב-1994. שופט חוקר ארגנטיני הוציא צווי מעצר בינלאומיים נגד שבעה בכירים איראניים (כולל נשיא איראן לשעבר) ולבכיר חזבאללה (עמאד מע'ניה)"